

Son Çeyrekte Bütçe Açığı Belirgin Şekilde Artacak

Geçtiğimiz yılın Eylül ayında 17.7 milyar TL açık veren bütçe, bu yılın aynı döneminde 29.7 milyar TL açık verdi. Faiz dışı denge de benzer şekilde 5.6 milyar TL açıktan 13.5 milyar TL açığa genişledi.

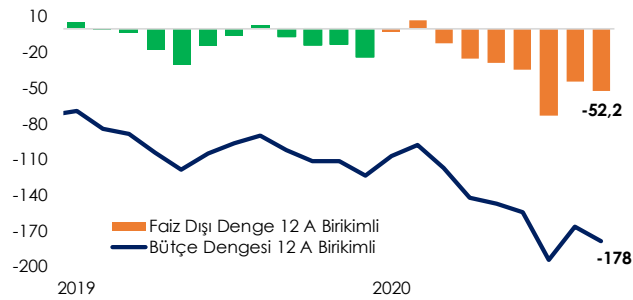
3. çeyrek itibarıyla bütçe açığı geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 63.8 artarak 85.8 milyar TL açıktan 140.6 milyar TL açığa yükselirken, faiz dışı açık da 4.3 milyar TL'den 32.8 milyar TL açığa yükseldi.

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Mio TL	Oca-Eyl 19	Oca-Eyl 20	Değişim	Ger./Hedef
Bütçe Giderleri	739.626	870.013	17,6%	79,4%
Faiz Hariç Giderler	658.139	762.189	15,8%	79,7%
Faiz Giderleri	81.488	107.824	32,3%	77,6%
Bütçe Gelirleri	653.808	729.422	11,6%	76,3%
Vergi Gelirleri	485.293	578.729	19,3%	73,8%
Bütçe Dengesi	-85.818	-140.591	63,8%	101,2%
Faiz Dışı Denge	-4.331	-32.767	656,6%	-49,2%

12 aylık birikimli bütçe açığı Eylül'de 178.5 milyar TL'ye yükselirken, bütçe açığının milli gelire oranı yüzde 4.0'e yükseldi. Faiz dışı denge 52.2 milyar TL açığa genişlerken açığın GSYH'ye oranı yüzde 1.2 oldu.

Bütçe Dengesi (milyar TL)

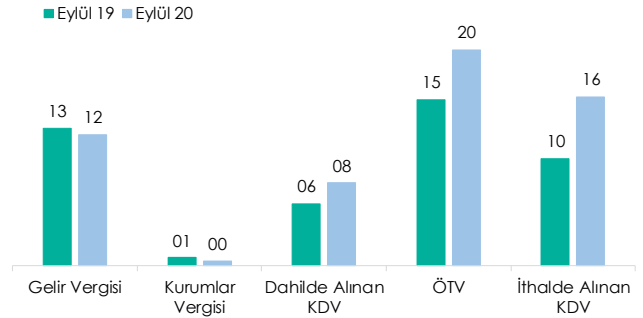
Ocak-Eylül döneminde giderler bir önceki yıla göre yüzde 17.6 artışla 870.0 milyar TL, gelirler yüzde 11.6 artışla 729.4 milyar TL oldu. Enflasyon etkisi dikkate alındığında gelirler söz konusu dönemde yüzde 0.2 azalırken, giderler yüzde 5.2 artış kaydetti.

Bütçe Gelirleri

Vergi gelirleri Eylül'de bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 29.9 artarken detayda en fazla artış yüzde 57.7 ile uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergilerde gerçekleşti. Gümrük vergileri geçtiğimiz yılın aynı ayına göre yüzde 62.9, ithalde alınan KDV yüzde 57.1 arttı. Eylül ayında dâhilde alınan KDV yüzde 33.6 artarken, özel tüketim vergisi (ÖTV) yüzde 30.0 artış kaydetti. ÖTV'nin detaylarında motorlu taşıtlar vergisi ve dayanıklı tüketim mallarından alınan vergilerdeki artış dikkat çekti. Kurumlar vergisi gelirleri ise geçtiğimiz yılın aynı ayına göre yüzde 41.7 azaldı.

Ocak-Eylül dönemi itibarıyla kurumlar vergisi gelirleri geçtiğimiz yıla göre yüzde 41.8, dâhilde alınan KDV yüzde 26.9, uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergiler yüzde 22.9 arttı. ÖTV gelirleri yüzde 34.3 artarken bu grup altında takip edilen motorlu taşıtlardan alınan vergi gelirlerinin yüzde 248.7 yükseldiği görülüyor. Gümrük vergi gelirleri de bu dönemde yüzde 49.8 artış kaydetti.

Vergi Gelirleri (milyar TL)

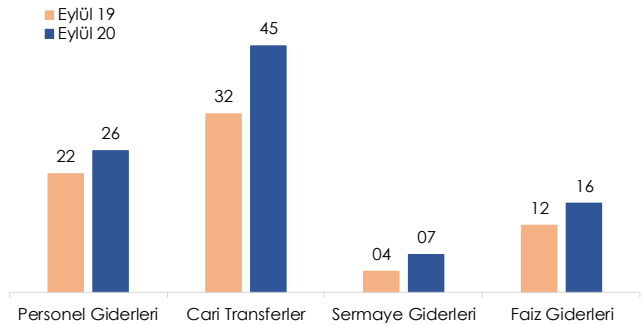

Bütçe Giderleri

Giderlere baktığımızda mal ve hizmet alım giderleri bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 49.9 artarken savunma-güvenlik giderlerindeki yüzde 65.9 oranındaki artış bu kalemede belirleyici oldu. Cari transferler yüzde 37.8 artarken buda Hazine yardımlarındaki artışın etkili olduğu izleniyor. Faiz giderleri ise Eylül'de geçtiğimiz yılın aynı ayına göre yüzde 33.3 artış kaydetti.

3. çeyrek itibarıyla faiz hariç bütçe giderleri yüzde 15.8 artarken, faiz giderlerindeki artış yüzde 32.3 oldu. Son olarak bu dönemde sosyal güvenlik açığının finansmanı için aktarılan tutarın 35.9 milyar TL'den 65.3 milyar TL'ye yükseldiğini görmekteyiz.

Bütçe Harcamaları (milyar TL)

Yeni Ekonomi Programında 2020 yılı için bütçe açığı gerçekleştirme tahmini 239.2 milyar TL ve açığın GSYH'ye oranı yüzde 4.9 olarak öngörülmüşken, faiz dışı denge açık tahmini 101.8 milyar TL ve açığın GSYH oranı ise yüzde -2.1 olmuştu. 3. çeyrek sonunda açığın 140.6 milyar TL olduğu dikkate alındığında kalan üç ayda 100 milyar TL açık verileceği anlaşılıyor.